

Kandidát a doktor věd – dva stupně vědeckých hodností

Helena Pavlíková, Jana Halamová

15. 5. 2018

Narazili jste někdy na tituly CSc. či DrSc. a nejste si jisti, co přesně znamenají? Zajímá vás, ve kterém období a na základě čeho u nás byly udělovány? A věděli jste, že inspiraci při jejich zavádění čerpali tehdejší zákonodárci v bývalém Sovětském svazu?

Oba tituly u nás byly zřízeny po vzoru tehdejšího Sovětského svazu v roce 1953 vládním nařízením o vědeckých hodnostech a později upraveny zákonem o udělování vědeckých hodností. V roce 1977 pak vstoupil v platnost zákon o výchově nových vědců a o dalším zvyšování jejich kvalifikace.

Zákon z roku 1977 stanovil podmínky pro získání hodnosti **kandidáta věd (CSc.)**. Zahrnoval mj. délku studia (nejvýše 3 roky v případě denního studia a 5 let v případě studia dálkového) a další požadavky – zkoušky a obhajobu kandidátské práce. Podmínkou bylo ukončení vysokoškolského studia, které v té době nebylo strukturované a jehož délka se podle oboru pohybovala v rozmezí od 4 do 6 let. Pro získání hodnosti **doktora věd (DrSc.)** nebylo předepsáno žádné studium. Uchazeč o tento titul musel většinou nejprve získat hodnost kandidáta věd (CSc.). Legislativně byly stanoveny podrobnosti pro obhajobu dizertační práce.

Právo udělovat tyto hodnosti měly nejen vysoké školy, ale i Československá akademie věd. Porevoluční zákon o vysokých školách z roku 1990 však právo udělovat akademické a akademické vědecké tituly přiznal výhradně vysokým školám. Současně umožnil postupnou implementaci nové struktury studia (tj. bakalářské a magisterské studijní programy) a zavedl postgraduální studium, na jehož základě získal absolvent hodnost **doktora (Dr.)**. V platnosti však zůstával zákon o udělování vědeckých hodností (zrušený až novým zákonem o vysokých školách v roce 1998). To znamená, že po určitou dobu koexistovaly dva tituly stejné úrovně, tj. kandidát věd a doktor, v závislosti na tom, kdy uchazeč začal studovat. Oba pak na základě vysokoškolského zákona z roku 1998 nahradil akademický titul **doktor (Ph.D.)**. Tituly kandidát věd (CSc.), doktor (Dr.) a doktor (Ph.D.) jsou považovány za rovnocenné.

V případě titulu doktora věd označujícího vyšší vědeckou úroveň je situace neméně komplikovaná. Udělování titulu doktora věd (DrSc.) nebylo do vysokoškolského zákona z roku 1990 zahrnuto, definitivně zrušeno bylo zákonem z roku 1998. Usnesením XXI. zasedání akademického shromáždění Akademie věd České republiky v r. 2002 však byl zaveden obdobný vědecký titul **doktora věd (DSc.)**. O "akademický titul" se jedná v tom smyslu, že je udělován akademickou institucí, nikoli na základě novelizovaného zákona o vysokých školách z roku 1998, který se o něm nezmiňuje. Udělování vědeckého titulu doktor věd na Akademii věd se řídí jejími interními předpisy.

Použité zdroje:

- Vládní nařízení č. 60/1953 o vědeckých hodnostech a označení absolventů vysokých škol ze dne 23. června 1953. In: *Sbírka zákonů republiky Československé*. Praha: Knihotisk, 1953, ročník 1953, částka 35, číslo 60, s. 267.
- Zákon č. 53/1964 o udělování vědeckých hodností a o Státní komisi pro vědecké hodnosti ze dne 26. února 1964. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1964, ročník 1964, částka 24, číslo 53, s. 330.
- Zákon č. 39/1977 o výchově nových vědeckých pracovníků a o dalším zvyšování kvalifikace vědeckých pracovníků ze dne 29. června 1977. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. Praha: Federální statistický úřad, 1977, ročník 1977, částka 13, číslo 39, s. 178.
- Zákon č. 172/1990 o vysokých školách ze dne 4. května 1990. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, 1990, ročník 1990, částka 30, číslo 172, s. 682.
- Zákon č. 111/1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů: zákon o vysokých školách ze dne 22. dubna 1998. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra, 1998, ročník 1998, částka 39, číslo 111, s. 5388.
- Směrnice Akademické rady AV ČR — Pravidla pro udělování vědeckého titulu „doktor věd“ v Akademii věd ČR č.j. KAV-1735/SVR/2015 ze dne 14. července 2015. In: *Interní normy*. Praha: Akademie věd České republiky, 2015, částka 3/2015.